

mos avanza exponencialmente co fenómeno da globalización. É tarefa de todos ponderar sen complexos este fenómeno e colaborar a que a nosa lingua o someta a unha saudábel dixestión.

Moisés BARREIRO.

IGLESIAS ÁLVAREZ, A. (2002), *Falar galego: «no veo por qué»*. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia, Vigo: Xerais, 335 pp.

Falar galego: «no veo por qué» é o primeiro libro de Ana Iglesias, doutora en Filoloxía Hispánica e licenciada en Filoloxía galego-portuguesa. Nel a autora consegue traspasar as fronteiras do escrito e chegar ao lector como se fose alguén que ten diante, ao que lle está contando o que pasa en Galicia no ámbito sociolingüístico, con exemplos do que di este ou aquel outro. Resulta salientable o ben enfiado do argumento e o modo en que sabe enganchar o lector. Pero ademais de todas estas bonanzas formais, temos que destacar que esta publicación é transcendental polo que supón no campo da Sociolingüística en xeral e da galega en particular.

A aproximación cualitativa, a única válida se queremos achegarnos aos datos de maneira directa, é unha metodoloxía pouco utilizada neste ámbito de investigación na nosa comunidade. Ata o de agora o habitual eran os estudos cuantitativos, pero o camiño de acceso aos datos de maneira cualitativa tivo que tardar uns anos para poder comezar a ser transitable.

Non obstante, esta obra debemos valorala non só pola novidade que supón a utilización dunha técnica propia da Socioloxía na análise cualitativa dos datos, o «grupo de discusión», senón porque axuda a incrementar a lista de traballos centrados na nosa situación, xa que tampouco gozabamos dunha cantidade inxente de estudos sociolingüísticos centrados no noso ámbito «bilingüe».

No libro atopamos dúas partes ben diferenciadas, unha primeira na que a autora dá conta do marco teórico no que se inscribe o seu estudo e da metodoloxía escollida, e unha segunda parte na que xa se centra na súa investigación, describindo o traballo de campo e analizando os resultados obtidos a raíz desa recompilación de datos.

Segundo o noso punto de vista, o máis destacable deste traballo é a utilización da «voz da maioría silenciosa», porque con iso a autora consegue que todos nos sintamos implicados. Cada lector

pode recoñecer o discurso dalgún dos informantes como propio ou ben como o propio de alguén achegado a el, polo que a identificación con algún dos personaxes é automática e isto fai que a complicidade sexa maior. As repercusións son obvias. Hai que recordar que un dos fundamentos da linguaxe é o simbólico, e as linguas son símbolos de identidade. Entramos no plano da conciencia, onde os sentimentos xogan un papel principal; trátase do que simboliza a lingua dun.

Facendo unha lectura guiada, prescindindo dos puntos máis centrados en aspectos técnicos, consideramos que esta obra pode ser un punto de apoio para os profesores de secundaria, e estamos seguros de que moitos alumnos cambiarían a súa perspectiva cando se recoñecesen a si mesmos nos argumentos utilizados polos informantes desta investigación. Só coa lectura do libro conseguiríamos que reparasen no chamado «discurso da imposición», e só a partir do apercebimento de algo se pode chegar a poñer remedio a unha situación que, de seguir así, terminará co debilitamento da nosa lingua.

Desde o noso punto de vista esta publicación non só ten un valor investigador senón tamén divulgador. Visto así, poderíamos considerar esta obra como un material imprescindible para calquera que se sinta implicado nun tema que atinxe a todos: as linguas.

Despois da lectura do libro da Dra. Ana Iglesias, xa «vemos por que» hai que falar galego. Non sei se este era un dos propósitos que a autora perseguía, pero si é o resultado que obtén por parte dos lectores. Aínda que só cumprise este obxectivo, só con iso xa obtería un logro notable: concienciar a todo aquel que o le de que ten que falar a súa lingua porque é súa, porque non é peor ca outra, e porque a pluralidade lingüística non é unha lacra senón unha vantaxe.

Quizais o que botamos de menos neste estudo é que a autora non teña o poder de saber resolver a situación de conflito lingüístico de Galicia. Oxalá puidese sacar unha variña máxica e facernos algún truco. Mentres tanto, o traballo correspóndenos a cada un de nós, no día a día, e, sobre todo, ós responsábeis da aplicación dunha determinada política lingüística na nosa comunidade.

M.ª PILAR OTERO CABARCOS

LÓPEZ LÓPEZ, X. (2002): *A estraña estrela*; Vigo; Editorial Galaxia.

Aínda que novo, Xabier López López, nado en 1974, publicou xa varias novelas coas que acadou

unha grande repercusión na crítica e o recoñecemento á súa valía co Premio Risco de Literatura Fantástica 2001 coa obra *O Caderno*.

O escritor é considerado un dos autores da década dos noventa cun maior afán de renovación, e isto vai ser o que vexamos na obra da que imos falar: *A estraña estrela*.

Para comezar, podemos dicir que esta novela vai dos temas máis xerais aos máis particulares e, falando dalguns dos máis universais da literatura, non esquece tampouco aqueloutros que están máis preto.

Nela, a través do personaxe principal, Emilio Amarante, e os estraños acontecementos da súa existencia, o lector vai percorrendo distintos tempos históricos e distintos lugares, para se decatarse de que a fin de todas as viaxes é a mesma: a morte. A través das moitas aventuras que nos contan, enxergamos a idea da vida como ciclo que comeza unha e outra vez e que é imposible de mudar, un ciclo no que o home vai na procura duns ideais que nunca chega a acadar.

Emilio Amarante ten a peculiaridade de aparecer, despois de cada morte e sendo xa adulto, en distintos tempos e lugares nos que está ata que volve morrer, a máis de ter a capacidade de lembrar con claridade cada unha das súas vidas e mortes. Na novela, lemos, narradas por el mesmo, nove destas vidas. Cada unha delas constitúe unha historia, con cadanseu argumento e, ás veces, cun final inqueadante que recorda os relatos de Fole ou Dieste. Deste xeito, o libro lese como un conxunto de relatos onde o fío condutor son o protagonista e o tema subxacente en todos eles: a imposibilidade de conseguir a felicidade.

Esta estrutura lévanos a falar da posíbel influencia das coleccións de contos medievais (*O conde Lucanor, As mil e unha noites...*) que, xunto a influencia explícita das *nouvelles* dezaoitescas, os preliminares semellantes aos do Século de Ouro, ou a parte na que semella unha novela utópica, déixanos ver que, aínda sendo unha obra de todo novidosa, toda unha tradición literaria corre polas súas liñas.

A literatura é, polo tanto, unha das fontes do escritor, pero tamén o son a historia e mais a tradición.

Pola súa banda, a historia ten unha dupla función. A primeira sería crear un contorno espazo-temporal aberto, de xeito que o lector acoda ao París do século XVIII (cap. IV), ao Londres do XVI (cap. VIII), a un serrallo turco (cap. V), ao mar dos corsarios, a un deserto etc. Cada un dos séculos e os lugares con cadanseu personaxe senlleiro: Robespierre, Drake, Pondal, Feixoo e Sarmiento, entre outros. Os dous freires ilustrados compren un papel máis relevante posto que son os que escoitan a Emilio Amarante no tempo que constitúe o presente narrativo.

A segunda función da historia é amosar a universalidade da tese que defende a novela. Nunha das súas vidas, Emilio Amarante atopa o pracer, pero este pracer cústalle a vida (cap. V), noutra decide ir trala fortuna e mais o poder, pero antes de ser quen de comezar a procura, morre (pp. 127-130); busca o amor verdadeiro, pero tampouco o da conseguido (cap. XIII). O máis simbólico dos devezos frustrados do protagonista, o que máis desexa, é gañar ao seu sino; a fin desta procura é tamén a máis horrenda.

O simbolismo é claro, mesmo que o é o do home do deserto que camiña sen acougo cara a ningures, agardando por alguén que lle dea a chave da vida.

A mais de todo isto, na novela atopamos unha clara ideoloxía. Vémolos, por exemplo, nas alegacións pacifistas de distintas partes da obra (pp.75, 169-171), no modelo de sociedade de Utopía (cap. IX), ou na grande defensa do pobo galego, na que se une a crítica aos casteláns que tanto tempo o tiveron esquecido (pp. 109,149, etc.).

Para rematar, sobre o estilo e a lingua, hemos de louvar a amplitude de rexistros que emprega o autor, reflectindo distintos tipos de fala e distintos recursos estilísticos, entre os que, ás veces, atopamos os máis enxebres, os que pertencen á lingua galega de seu.

Poderían dicirse moitas máis cousas, pois a novela é ben rica en contidos, recursos, etc. pero podemos concluír afirmando que *A estraña estrela* é unha obra que paga a pena ler, pois ao rematármola, quedamos co arrecendo do entretido das historias mesturado co resaibo amargo do seu senso profundo, quedando este como pouso para facernos pensar.

Begoña REGUEIRO SALGADO

LUEIRO REI, M. (2003): *Derradeira escolma ferida (de onte, de hoxe, de mañán)*. Vigo, Edicións Xerais. p. 151.

Ramón Nicolás Rodríguez entréganos a edición do poemario póstumo de Manuel Lueiro Rei (1916-1990): *Derradeira escolma ferida*. Coñecemos a Lueiro Rei como xornalista —non deben deixarse esquecer as súas colaboracións en, entre outros, o *Diario de Pontevedra*, *O Correo Galego* ou *ABC*— e como home comprometido coa loita de liberdade e da verdade histórica.

É precisamente o seu compromiso co home o que salienta tamén na súa poesía, porque concibe